

DOMLUVILI JSME SE, ŽE NEBUDEME NAŘÍKAT

Vlasta Jakobová (*1925)

„V září roku 1944 se k nám nastěhoval strýc podplukovník Josef Robotka. Byl členem protinacistické odbojové organizace Rada tří. Strýc mě do odbojové činnosti zapojil, pracovala jsem jako spojka. Pro mě to bylo dobrodružství. Jezdila jsem na kole na různé schůzky a předávala zprávy.“

Vlasta Jakobová, rozená Nováčková, se narodila 13. března 1925 v Ožďanech na Slovensku, kde byl její otec zaměstnán jako četník. Maminka byla Maďarka, takže se v rodině mluvilo maďarsky. Starší setra Vlasty zemřela již dva týdny po porodu, bratr Karel se narodil v roce 1928. V březnu roku 1939 po zániku Československa se museli vystěhovat do Čech. Domov našli v Náměšti nad Oslavou, kde otec pracoval jako účetní. Vlasta v Náměšti vychodila měšťanku a později nastoupila do Obchodní akademie v Třebíči. Maturovat během války už nestihla.

Otcův bratranec podplukovník Josef Robotka v roce 1942 spoluzaložil vojenskou odbojovou organizaci Radu tří, která vznikla na troskách Obrany národa. Musel žít v ilegalitě, neboť Němci ho hledali a na jeho hlavu vypsali odměnu 8000 korun. Když se musel na podzim roku 1944 přemístit z Jihlavy, nastěhoval se k Nováčkům do Náměšti: *„V noci odcházel a v noci se vracel, nikdo netušil, že je u nás. Bydlel s mým bratrem v pokoji. Měl to pár kroků do lesa, kdyby potřeboval utéct. Táta mu vojenské zprávy psal na stroji.“* Tyto zprávy Robotka předával vysílačkou do zahraničí. Přestože byla většina členů Rady tří během války dopadena gestapem, Josefu Robotkovi, Vlastě a jejímu otci se podařilo zůstat v utajení až do osvobození.

Po válce v září roku 1945 Vlasta odmaturovala. Nastoupila do Svazu národní revoluce, ale brzy byla vyloučena kvůli politické nespolehlivosti. Poté si v Brně našla místo sekretářky ředitele Československých stavebních závodů. Firma stavěla i mnoho vojenských objektů, což mohla Vlasta později dobře využít. Po nástupu komunistů k moci v roce 1948 se totiž Josef Robotka i Vlasta znovu plynule zapojili do vojenské špionáže.

Vlasta se vrátila ke své funkci spojky, ale navíc zprávy začala sama přepisovat. Psala je neviditelným písmem v milostných dopisech zasílaných na fiktivní adresu do Holandska. Agenty, kteří ilegálně přecházeli hranice do Československa, posílala na konspirační

adresy. Její o tři roky mladší bratr Karel uprchl na Západ a několikrát se sám vrátil do Československa jako agent. Později byl v nepřítomnosti odsouzen k trestu smrti.

Komunistická tajná policie byla ale úspěšnější než gestapo a v roce 1949 Robotkovu zpravodajskou skupinu rozprášila. Robotka i Vlasta byli na přelomu července a srpna zatčeni: *„Přišli si pro mě do práce, bylo jich pět. Nevěděla jsem, že strýce už o pár dní dříve zatkli. Byla jsem překvapená.“* Nejdřív ji odvezli domů a zabavili klíče od bytu. Zhruba půl roku pak na místě hlídali, jestli se neobjeví nějaký agent chodec.

Vlasta byla vyšetřována v Brně na Příční, prošla celami v Orlí ulici a na Cejlu. Výsledky probíhali každý den více než měsíc. Navzdory krutému bití Vlasta sveřepě zapírala. Dokonce ji přivedli ukázat i strýce Josefa: *„Byl ve strašném stavu.“* Když vyšetřovatelé zjistili, že s Vlastou nic nepořídí, nechali ji na pokoji.

V květnu roku 1950 byla ve vykonstruovaném neveřejném procesu odsouzena na osmnáct let. Josef Robotka byl odsouzen k trestu smrti a popraven v roce 1952 v Praze na Pankráci. Spolu s nimi bylo odsouzeno ještě dalších deset členů skupiny. Po vynesení rozsudku se nemyslela, že ve vězení zůstane dlouho, většina odpůrců komunismu věřila, že totalitní režim nevydrží. Vlastu nejprve poslali do věznice ve Znojmě a pak přes Liberec do Minkovic a později do Chrastavy. Pracovala na broušení šatonů, v textilní továrně, občas se dostala ven na práci na pole.

V roce 1952 byla přemístěna do Pardubic, kde vznikla věznice pro trestankyně s tresty vyššími než deset let: *„Tam nás šikanovali mytím podlahy. Musely jsme ji pořád drhnout. Dalo by se z ní jíst. Pracovali jsme jako šičky pánského vězeňského oblečení. Bylo nás osmnáct v řadě jako u pásu. Já měla na starosti tkaničky.“* Kvůli špatnému jídlu zorganizovali v Pardubicích hladovku, do které se nakonec zapojilo šedesát vězeňkyň. Od roku 1956 pracovala na technickém oddělení, zpracovával i tajnou dokumentaci ke stíhačkám MIG.

Vlasta si odseděla přes deset let. Na svobodu se dostala teprve v říjnu 1959 na desetiletou podmínku. *„Rodiče mi nikdy nic nevyčítali a ve vězení jsme se s holkama domluvily, že nebudeme naříkat.“* Po návratu do civilu si našla práci v mlékárně v laboratoři ve Valašském Meziříčí, kam se přistěhovala k rodičům. Pak složila jeřábnické zkoušky a přes dvacet let pracovala na jeřábu. V roce 1968 se dostala i na návštěvu za bratrem do USA, ale emigrovat nechtěla. Roku 2012 obdržela Cenu Václava Bendy za zásluhy o svobodu, demokracii a lidská práva. Dnes žije v Brně.

Autor textu Jan Horník